

T.C.
BAŞBAKANLIK
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ

9 Kasım 2010

**DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN MÜZAKERECİ SAYIN EGEMEN BAŞBAKAN
2010 İLERLEME RAPORUNA İLİŞKİN
BASIN TOPLANTISI**

- 1998 yılından bu yana, Avrupa Komisyonu tarafından tüm aday ülkeler için olduğu gibi Türkiye için de her yıl İlerleme Raporu yayımlanmaktadır. Türkiye'nin 2010 Yılı İlerleme Raporu ile diğer aday ve potansiyel aday ülkelerdeki gelişmelerin değerlendirildiği 2010-2011 Geni İlerleme Stratejisi Belgesi bugün yayımlanmıştır. Bu rapor Türkiye için hazırlanan 13. İlerleme Raporudur.
- Raporun İngilizce nihai metni ve Türkçe tercümesi ABGS internet sitesine konulmaktadır.
- 2010 İlerleme Raporunun ülkemiz, milletimiz ve AB sürecimiz açısından hayati önem taşıdığına inanıyorum.
- Ekim 2009-Ekim 2010 dönemini kapsayan İlerleme Raporu, bu dönemde kabul edilen mevzuat ve uygulamaya konulan somut tedbirleri içermektedir. Tüm aday ülkeler için geçerli olan bu usul çerçevesinde, Komisyon adaylar arasında eşit muameleyi, objektif ve tarafsız bir yazım hedeflediğini belirtmektedir. Örneğin üzerinde uzun zamandır çalışılan ancak yasala mamam bir düzenleme raporda yer almamaktadır.

- Raporun oldukça kapsamlı ve teknik de erlendirmeleri içermesi tam üyelik yolunda sistematik bir şekilde ilerleyerek doğru adımlar atması ve sürecin olgunlaşmasını en açık göstergesidir.
- Bununla birlikte, esasen geçmiş yıllardaki raporlarda da görüldüğü üzere, neredeyse her konu başlığında atılan olumlu adımların ardından eleştirilerin ve ilerleme kaydedilmesi gereken alanların sıralandığı da görülmektedir. Raporun yer alan eksiklikler önümüzdeki dönemde yapılacak çalışmalar açısından bize yol gösterici olacaktır. İlerleme Raporları'nın bizim için bir öz eleştiri yapma fırsatı sağladığı da aşikârdır.
- Bunlar ilahi metinler değildir. Komisyon tarafından tarafsız, adil ve dengeli bir zeminde hazırlanmıştı inandığımız bu Raporları'nın söz konusu ülkeleri AB üyesi haline hazırlayacak daha demokratik, daha çağdaş, daha müreffeh bir noktaya ulaştırmaktan başka bir amacı da yoktur.
- Raporun esasen tarafımızca sürpriz ekleme algılanabilecek bir husus bulunmamaktadır. Nihayetinde Türkiye'nin farklı alanlarda genel bir resmi çekildiğinden eleştirilerin yapılması da olağandır. İlerleme Raporu herhangi bir üye ülke için de yayımlansa o ülkedeki demokratikleşme, haklar ve özgürlüklere kadar, ekonomik kriterlere uyumdan, mütebessata uyuma kadar farklı alanlarda eleştirisi olması kaçınılmazdır.
- Öte yandan, rapordaki görüşlere katılmadığımız alanlarda, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği koordinasyonunda ve ilgili tüm kurumlarımızın katkılarıyla bir de erlendirme çalışması yapılarak görüşlerimiz Komisyonunun ve kamuoyunun dikkatine getirilecektir.
- Geçtiğimiz yıl 2009 İlerleme Raporunun bu zamana kadarki en olumlu İlerleme Raporu olduğunu ifade etmiştim. Bugün yayımlanan rapordaki da yer verilen son bir yılda atılan adımlara baktığımızda aynı ifadeyi bu kez 2010 İlerleme Raporu için kullanmaktan büyük bir memnuniyet duyduğumu vurgulamak istiyorum. 2010 İlerleme Raporu bu zamana kadar yayımlanan 13 rapor arasında en olumlu ve en tevrik edici olanıdır.

- İlk İlerleme Raporunun yayımlandığı 1998 yılından bugüne Türkiye çok ciddi mesafeler kaydetti. Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomisine sahip olmamız, 8 yıldır istikrar ve güven zemininde hızla gelişen demokratik standartlarımız ve aktif dış politikamız Türkiye'yi çok farklı ve özel bir noktada konumlandırmaktadır. O yüzden 1998 yılında yayımlanan ilk İlerleme Raporuyla bugün yayımlanan İlerleme Raporundaki Türkiye fotoğrafı birbirinden tamamen farklıdır. Türkiye'nin kat ettiği mesafe çarpıcı bir şekilde görülmektedir.
- Bugün yayımlanan rapora baktığımızda AB üyesi olma hedefi için bir 13 yıl daha beklemeyeceğimizin işaretini alıyoruz. Artık burnumuza AB üyesi olmanın kokularını gelmeye başlamıştır. Bütün fasıllarda ilerleme kaydettiğimizin AB Komisyonu tarafından kabul edilmesi güzel günlerin habercisidir.
- Sanıyorum ki herkes bu rapordan üzerine düşen mesajı alacaktır. Bunun için herkesin raporu okurken, acaba bir şeyler yakalayıp Hükümeti nasıl sıkıştırdım, hangi yönden vurabilirim+ düşüncesiyle de il, bu raporda benim payıma ne düşüyor?+ ben kendi adıma AB sürecindeki eksiklikleri gidermek için ne yapabilirim?+ düşüncesiyle okuması Avrupa Birliği hedefini sahiplenmenin bir gereğidir.
- Bu Raporun tek bir mesajı vardır, o mesaj da AB üyesi olmaya destekliyorum diyen herkesin taahhüdüne elini koymasına ve uyum kriterleri bakımında eksik yönlerin elbirliğiyle giderilmesi gerektiğidir.
- Raporun genelinde değerlendirildiğinde Türkiye'nin bugünkü fotoğrafının dengeli ve olumlu bir şekilde ortaya koyan bir metin olduğu görülmektedir.
- AB sürecine yönelik kararlarımız yapılan çalışmalarla atılımla vurgulanmaktadır:
 - Başbakanlık müzakerecinin kurumlararası koordinasyonu güçlendirdiği,
 - Sivil toplumu sürece dâhil ettiği,
 - Farklı inanç gruplarıyla görüşmelerin sürdürüldüğü,
 - 81 ilde vali yardımcılarının AB temas noktası olarak belirlendiği,

- Reform zleme Grubunun (RIG) kuruldu u 2003 y2ndan beri ubat ay2nda ilk kez Ba bakan ba kanl2 2nda topland2 2,
 - R G toplant2lar2n2n 2lkenin farkl2 k2 elerinde yap2larak toplumun bu s2rece dâhil edilmeye 2al2 2ld2 2,
 - T2rkiye2nin Avrupa Birli i Stratejisi ve 2010-2011 Eylem Plan2na at2fla bu belgelerin kat22m m2zakerelerinin h2z2n2 artt2rman2n yan2 s2ra, kat22m s2recinde kamuoyu fark2ndal2 2n2 ve deste ini art2rmay2 hedefledi i dile getirilmektedir.
- H2k2metimizin reform 2al2 malar2n2n son d2nemde yo unla t2 2, 2zellikle Anayasa Reform Paketi ba lam2nda a22k2a vurgulanm2 t2r. Raporda en 2ok 2zerinde durulan hususlardan biri Anayasa De i ikli i Paketidir. Bu paketin kapsam2 2 alanlar itibariyle AB 2yelik m2zakerelerimize 2ok 2nemli katk2lar yapt2 2 belirtilmektedir.
 - Yarg2 reformu ile beraber Anayasa de i ikli i paketinin ba ta HSYK, Anayasa Mahkemesi ve askeri yarg2 konular2ndaki de i iklikler olmak 2zere yarg2n2n ba 2ms2zli2 2, tarafs2zli2 2 ve etkinli i konusunda 2nemli ilerlemeler getirdi i vurgulanmaktadır. Bu reformlar2n AB standartlar2nda uygulanmas2 hususuna 2nem verilmesinin gereklili inin de alt2 2izilmi tir ki bizim zaten 2ncelikli 22k2 noktam2z ve hedefimiz budur.
 - HSYK'n2n 2ye say2s2n2n art2r2larak HSYK'n2n yarg2daki temsil g2c2 art2r2ld2 2, HSYK taraf2ndan meslekten ihra2 edilen hâkim ve savc2lara d2n2 yolunun a22lmas2n2n olumlu bir ad2m2 te kil etti i, sivillerin askeri mahkemelerde yarg2lanmas2n2n 2n2ne ge2ilmesinin 2nemli bir ad2m oldu u, Anayasa Mahkemesi'nin 2ye say2s2n2n art2r2lmas2 ve TBMM'nin ilk kez Say2 tay ve barolar2n g2sterdi i adaylar aras2ndan mahkemeye 2ye se2mesinin T2rkiye'yi AB'deki uygulamalara yak2nla t2rd2 2 dile getirilmektedir.
 - lerleme Raporu2da, genel olarak t2m reform s2recinde siyasi partiler aras2ndaki diyalog eksikli inin olumsuz etkilerine i aret edilmekte ve partiler aras2 anla mazl2klar2n AB uyum yasalar2n2n 22kar2lmas2n2 geciktirdi i belirtilmektedir. Ayr2ca, sivil toplumun ve di er siyasi partilerin Anayasa

de i ikli i hazırlıklarında sürece dâhil edilmelerinin önemi vurgulanmaktadır. Hatırlarsanız, hükümet olarak bizim bu yönde çabalarımız olmu tu, ancak karışık bulamamıştık. Türkiye'nin zaman kaybetmemesi açısından bu Anayasa değişikliklerinin hayata geçirilmesi İlerleme Raporunda da i aret edildi i gibi çok önemli bir adım olmu tur. Önümüzdeki dönemde toplumsal mutabakat sağlama yönünde çabalarımız da tabii ki devam edecektir.

- Hükümetimizin Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi kapsamında yürüttü ü çalmalar da İlerleme Raporunda olumlu gelişmeler olarak yer bulmu tur. Farklı dil ve lehçelerde yayın yapan özel televizyon ve radyolara izin verilmesi, hapisanelerde farklı dil ve lehçelerin kullanımına olanak tanınması, geçtiğimiz yıl yayına başlayan TRT-6 kanalına ek olarak bu yıl 24 saat Arapça yayın yapan TRT kanalının açılması gibi gelişmelerden raporda övgüyle bahsedilmiştir.
- İnsan Hakları alanında çok farklı kurum ve denetim mekanizmalarının kurulmasına da atıfta bulunmaktadır. Ombudsmanlık kurumu, TBMM'de sivil toplum örgütlerinin de görüşleri alınarak oluşturulan Ulusal İnsan Hakları Kurumu ile vatandaşlardan gelen ihâyetleri inceleyecek bağımsız bir mekanizmanın kurulması yönünde Hükümetimiz tarafından atılan adımların vurgulanması da raporda olumlu olarak nitelendireceğimiz açıklamalardır.
- Gizli darbe planları ve Ergenekon gibi yasadışı örgütlenmelere yönelik açılan soruşturma ve davalar, Avrupa Birliği tarafından da demokrasi ve hukukun üstünlüğüne güvenin güçlendirilmesi konusunda ülkemiz için önemli bir fırsat olarak değerlendirilmiştir. Raporda özellikle savunma hakları ve yargılamaya öncesi süreçlerin uzunluğu konuları ele tirilmektedir ki biz de bu konudaki ele tirilerimizi müteaddit kereler dile getirmiştik. Hükümetimiz tarafından yürütülen Yargı Reformuna yönelik çalmalar ülkemizde bu gibi sorunların en aza indirilebilmesi amacıyla devam etmektedir.

- Ayrca EMASYA Protokolünün yürürlükten kaldırılması ve askeri yetkililerin her geçen gün siyasi konularda daha az yorum yapması da İlerleme Raporunda olumlu karılanan hususlardır.
- Hükümetimizin i kence ve kötü muameleyle ilgili attığı somut adımlar, cezasızlık kültürüyle mücadele ve i kencecilere cezai yaptırımların uygulanması konusundaki gelişmeler, hapisanelerde Türkçe dışında dillerin serbestçe kullanılmalarının sağlanması ülkemizde yaşanan olumlu gelişmeler olarak ifade edilmektedir.
- Seçim kanununda yaptığımız değişikliklerle, seçim kampanyasında Türkçe dışında dillerde sözlü ve yazılı dokümanların kullanılmasına müsaade edildiği belirtilmektedir.
- Sivil-asker ilişkilerinde ilerleme kaydedildiği, Anayasa değişikliğiyle, Yüksek Askeri Şura'da (YAŞ) ihraç edilen askeri personele temyiz yolunun açılması ve 1980 darbesinin faillerinin yargılanması önündeki engellerin kaldırılması gibi olumlu adımlar atıldığı, sivililerin askeri mahkemelerde yargılanmasının önüne geçildiği vurgulanmaktadır.
- Ayrca Ayrımcılıkla Mücadele Yasa Tasarısının hazırlanmasının yanında kadın ve çocuklara pozitif ayrımcılık sağlayan yasal düzenlemelerin yapılması gibi gelişmelere olumlu vurgular yapılmış ve toplumumuzda etnik kökene bağlı kalınmaksızın her kesimden vatandaşın eylet hakları ve özgürlükleri sağlanması, farklı inanç gruplarına yönelik olarak atılan adımlar ve bu hususta yayımlanan Bakanlık Genelgesi övgüyle karılanmıştır.
- Raporda, geçmişte olduğu gibi, Heybeliada Ruhban Okulu ve ekümenik şifate, azınlıkların din adamı ve itimi gibi konulara da yer verilmiştir. Ancak, farklı inanç grupları arasında hoşgörü ve karışıklı anlayış ortamına yönelik Hükümetimizin çabaları da raporda yer bulmuş ve din özgürlüğü açısından, farklı inançlara mensup dini liderlere yönelik olarak kamu kurumlarıca ABGS koordinasyonunda yapılan ziyaretlerin olumlu sonuçları da belirtilmiştir.

- Ayrıca, siyasette, kamu kurumlarının ve sivil toplum örgütlerinin üst kademelerinde kadınların temsilinin yetersiz olduğu, kadınların istihdamının düşük seviyede olduğu, okul kitaplarında kadınların toplumdaki rolü ve konumu konusunda halen önyargılar bulunduğ u, namus cinayetlerinde artış gözlemlendiği gibi hususlarda eleştiriler yer almaktadır. İnceleme Raporunda bu konunun geniş olarak ele alınması çok önemsiyorum. Kadın hakları konusunda özellikle mevzuatta yapılan düzenlemelerin sosyo-ekonomik gelişmeyle beraber toplumsal hayata ulaşması için çabalarımız artarak sürmektedir.
- ifade özgürlüğü alanında TCK 301. maddenin uygulamasındaki olumlu gelişmeye vurgu yapılarak Türk toplumunda daha açık ve serbest bir tartışma ortamının varlığından bahsedilmekte, geçmişte hassas olarak addedilen konuların artık gerek basın-yayın organlarında gerekse toplumun farklı kesimlerinde özgürce tartışılabilirliği belirtilmektedir. Ancak ifade özgürlüğüne ilişkin TCK'nın bazı maddelerine yönelik eleştiriler devam etmektedir.
- Basın özgürlüğü ile ilgili bir takım eleştiriler önümüzdeki dönem çalınmalarla karşılaşılacaktır ama bu konudaki eleştirilerin önemli kısmının yargı süreci ile ilgili olduğunu söylemek isterim. Yargı sürecinde olan ve devam eden davalara ilişkin Hükümetimizin hedef alınması, bu davalar konusunda yürütme olarak herhangi bir adım atmadığı konusunda yöneltilen eleştiriler ise çok ciddi bir çelişkinin izahından başka bir şey değildir.
- Bu konuda bunu da ifade etmek isterim. Biz, medyanın, bize acı gerçekleri, çarpık gerçekleri gösteren, yapıca ele tiride bulunan, yol gösteren bir ayna olmasını arzuluyoruz. Bununla birlikte, ele tirisi niteliklerini makla kalmayıp, hakaret, iftira ve küfür boyutlarına varan yorum ve haberlere de elbette tepkimizi gösteriyor, bunlarla mücadelemizi sürdürüyoruz.
- Tüm uyarı ve tepkilerimize rağmen Ege ve Kıbrıs konularına Siyasi Kriterler başlığı altında yer verilmiştir. Kıbrıs konusunda Türkiye'nin adadaki müzakere sürecine verdiği desteğin altında çizilmesi, Ek Protokol konusunda daha önce dile getirilen Türkiye'nin Ek Protokolü ayarını gözetmeden uygulaması

talebi yinelenmi tir. Rapordaki ifadenin durum tespitinden ibaret olup, müzakerelerin dondurulmasına yönelik herhangi bir ima veya tavsiye söz konusu olmadıkça vurgulamak gerekir.

- AB Terörist Örgütler listesinde de olan PKK'nın sadece Güneydoğu'da değil kentlerde de saldırılarının arttığı da vurgulanmaktadır.
- Öte yandan, ülkemizin gerek AB dış politikasına ve güvenliğine yönelik katkıları, buna paralel olarak Güney Kafkasya ve Ortadoğu'daki istikrarın geliştirilmesine yönelik gayretleri, Balkanlar'da barış için gösterdiği çabalar ve AB üye ülkeleri ve özellikle Yunanistan ile geliştirdiği ilişkiler önemlidir.
- Raporun Ekonomik kriterler bölümü geçen yıl olduğu gibi bu yıl yine krizin tüm olumsuz etkilerine rağmen ülkemizde %10'lu bir piyasa ekonomisinin varlığını devam ettirdiği; Türk ekonomisinin kriz karşısında güçlü bir esneklik gösterdiği ve 2009 yılının ikinci yarısından itibaren gerçeğe en yüksek büyüme oranlarının da gösterdiği üzere hızla toparlandığı da vurgulanmaktadır.
- Geçtiğimiz on yıl zarfında uygulanan ekonomik istikrar programının başlıca özellikleriyle vurgulanmakta, bu çerçevede bankacılık, sanayi, özelleştirme, eğitim ve enerji gibi pek çok alanda gerçekleştirilen yapısal reformlar neticesinde Türk ekonomisinin dayanıklılığının arttığı ifade edilerek, Türk ekonomisinin krizden hızla ve güçlü bir şekilde çıkması takdirle karşılanmaktadır.
- Ekonomimizin 2010 yılının ilk yarısında % 11 gibi çok yüksek oranlı bir büyüme performansı göstermesine, bu çerçevede ticaret, sanayi ve inşaat sektörlerinde 2010 yılının ilk yarısında % 15 oranında büyümesine dikkat çekilmektedir. Ekonomik toparlanmaya paralel olarak 2010 yılının ortası itibarıyla istihdam rakamlarında da kayda değer iyileşmeler olduğu unutulmazdır. Kuşkusuz bu başarı hükümetimizin iktidarda olduğu dönemde uygulamış olduğu başarı politikalarının somut bir neticesidir.

- Son İlerleme Raporundan bu yana faslılar itibarıyla kaydedilen gelişmeler genel olarak değerlendirildiğinde 33 müzakere faslının 23'ünde ilerleme ya da iyi düzeyde ilerleme olduğu değerlendirilmektedir.
- Diğer taraftan 7 faslıda (*Malların Serbest Dolaşımı, Tarım ve Kırsal Kalkınma, Mali Kontrol, Sermayenin Serbest Dolaşımı, Mali ve Bütçesel Hükümler, Şirketler Hukuku, Bilgi Toplumu ve Medya*) önemli ilerleme olduğu, 3 faslıda ise (*Çılgınların Serbest Dolaşımı, Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi, Fikri Mülkiyet Hukuku*) çok önemli ilerleme kaydedildiği belirtilmektedir.
- Dikkat çeken bir diğer husus ise geçen yılın aksine 2010 yılında hiçbir ilerleme+kaydedilmediği belirtilen faslı bulunmamaktadır.
- Bu 2010 yılı başında uygulamaya konan AB Stratejimizin tüm kurumlarımızın desteği ve çabalarıyla ilerlediğini göstermektedir. Bu vesileyle bu sürece katkıda bulunan tüm kurumlarımıza ve herkese teşekkür etmek isterim.
- Daha önce de söylediğim gibi, biz üyelik müzakere sürecimizi Brüksel'de beraber ilerletmek istiyoruz. Ama bu sürecin, birkaç siyasi liderin sağduyusuz tutumuyla engellenmesinin sürmesi durumunda, biz AB yolumuza Ankara'da da devam ederiz.
- Müzakere sürecimizin karşı karşıya kaldığı siyasi blokajlar nedeniyle 17 faslı aşamadığımız ve bir kısmı faslıla dair aşılacak kriterlerinin daha tarafımıza iletilmediği düşünüldüğünde, kaydedilen ilerlemenin önemi daha iyi anlaşılacaktır. Siyasi engellemeler nedeniyle tartışılan baskılara rağmen, Türkiye'nin bütün faslılarda ilerleme kaydettiğine dikkat çekilmesi son derece anlamlı ve AB üyesi olduğumuz yolundaki kararlarımızın da bir teyidi niteliindedir.
- Müzakerelere açılması için herhangi bir kriter bulunmayan Enerji, Ekonomik ve Parasal Politika, Eğitim ve Kültür faslılarında olsun, siyasi reform süreci açısından büyük öneme sahip Yargı ve Temel Haklar ile Adalet, Özgürlük ve Güvenlik faslıları olsun tüm bu faslılarda ilerleme olduğu Komisyonca tespit

edilmi ken bu fas2llar2n siyasi blokaja mahkum olmas2 Avrupa Birli inin kendi çeli kisi olarak ortaya ç2kmaktad2r.

- Önümüzdeki dönemde ülkemizin AB yolunda göstermi oldu u iyi niyet ve gayreti Avrupa Birli iğden de bekliyoruz. AB üyelik müzakerelerimizin di er aday ülkelerde oldu u gibi siyasi engellemelerden ba 2ms2z olarak, teknik bir zeminde devam edece ini ve kat22m yolunda önemli bir ivme yakalayaca 2m2z2 ümit ediyorum.
- Biz, fas2llar2n2n aç22p kapanmas2ndan ba 2ms2z olarak, gerek siyasi kriterler, gerek ya am2n her alan2n2 ilgilendiren 33 müzakere fasl2 çerçevesinde çal2 malar2m2za kararlı22kla devam edece iz. Çe itli vesilelerle belirtti imiz üzere, hedefimiz, ülkemizin Avrupa Birli ine tam üye olmas2; onun da ötesinde Türk halk2n2n hak etti i ya am seviyesine gelmesidir. Bu sürece muhalefet partilerimizin de destek vermeleri halinde ülkemiz için hayati önem ta 2yan birçok ad2m2n çok daha kolay at2labilece i aç2kt2r.
- Bugün 9 Kas2m. Berlin Duvar2n2n y2k22 2n2 sembolize ediyor. Avrupa2da yeni duvarlara ve kaybedilecek zamanlara gerek yok. AB, ancak Türkiyeyle tamamlanabilir.
- Yar2n 10 Kas2m Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk2i anaca 2z. Hükümetimiz, son 8 y2d2r Atatürk2in i aret etti i ça da medeniyetler seviyesine ula ma hedefi do rultusunda çal2 malar2na ara vermeden devam ediyor. Atatürk2i gerçekten anman2n ba kalar2n2n yapt2 2 gibi hamasi sözlerle de il bizim gece gündüz çabalad2 2m2z gibi Türkiyeyi daha demokratik, daha ça da , daha itibarlı2 bir ülke haline getirmekle olaca 2n2 özellikle ifade etmek isterim.